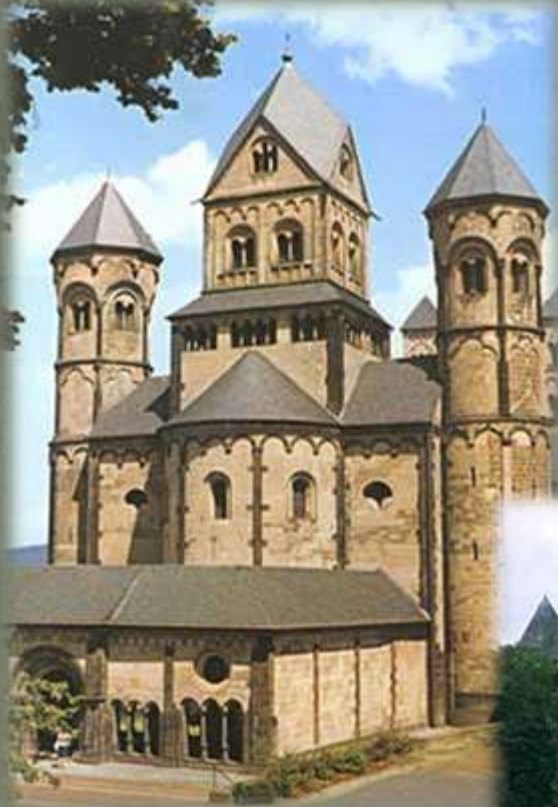

Романський стиль (IX – XII ст.)

Урок
мистецтва
у 8 класі

Вчитель:
Андреева Ж.В.

Романський стиль (лат. *romanus* - римський) – художній стиль, що панував в Західній Європі в IX-XII століттях. Він став одним з найважливіших етапів розвитку середньовічного європейського мистецтва.

Романський стиль склався в країнах Центральної і Західної Європи і поширився повсюдно.

XI ст. розглядається зазвичай як час "раннього", а XII ст. – "зрілого" романського мистецтва. Проте, на північному сході Франції остання третина XII ст. вже відноситься до готичного періоду, тоді як в Германії і Італії характерні ознаки романського мистецтва продовжують панувати на протязі значної частини XIII ст.

**Единбургський замок
(Шотландія)**

Термін "*романський стиль*" з'явився на початку XIX століття, коли було встановлено, що архітектура XI-XII століть використовувала елементи давньоримської архітектури, наприклад, такі як напівкруглі арки, зведення. В цілому, термін умовний і відображає лише одну, не головну, сторону мистецтва. Проте він увійшов до загального вживання.

Кафедральний собор св. Петра
у Трірі

Найбільш всього романський стиль набув поширення в Німеччині і Франції. Провідна роль в мистецтві цього періоду належала **архітектурі**. Будівлі романського стилю різнопланові по типах, конструктивних особливостях та декору. Ця середньовічна архітектура створювалася для потреб церкви і рицарства, і типовими спорудами стають **церкви, монастирі, замки, фортеці**.

Кафедральний собор у Майнці, Німеччина

Особливості романської архітектури

Романський стиль вирізнявся масивністю і зовнішньою суворістю споруд, які зберігають оборонні, захисні функції.

Найбільша увага приділялася спорудженню **храмів-фортець, монастирів-фортець, замків-фортець**, що розташовували на підвищених ділянках місцевості.

Головним будівельним матеріалом був **тесаний камінь**.

Типовим зразком романського стилю є собор
Нотр-Дам ля Гранд
у французькому м. Пуатьє

Інша відома романська пам'ятка – собор у Вормсі – збудована наприкінці XII ст. (Німеччина).

Для будівель використовували місцевий камінь, оскільки доставка його здалека була майже неможлива, унаслідок бездоріжжя і із-за великого числа внутрішніх кордонів. Камені обтісувалися різними майстрами - одна з причин того, що в середньовічному мистецтві рідко зустрічаються дві однакові деталі, наприклад капітелі.

Орнаментика романського мистецтва ґрунтувалася на крайньому узагальненні, геометризації образотворчого образу. У всьому відчувалася простота, потужність, сила, ясність. Романська архітектура - характерний приклад раціонального художнього мислення.

Лондонський Тауер

Романське мистецтво Італії розвивалося інакше. Тут завжди відчувався нерозривний, навіть в середні віки, зв'язок з Древнім Римом.

Серед відомих творів архітектури Центральної Італії - видатний комплекс в Пізі: собор, вежа, баптистерій. Він створювався протягом довгого часу (у XI столітті будував архітектор Бускетто, в XII ст. - архітектор Райнальдо). Найвідомішою частиною комплексу є знаменита Пізанська "падаюча" вежа. Деякі дослідники припускають, що башта нахилилася в наслідок осідання фундаменту на самому початку робіт, і тоді було вирішено залишити її похилою.

Місто Піза в Італії.

В XI-XII ст. одночасно в архітектурою і в тісному зв'язку з нею розвивався монументальний живопис і відродилася монументальна скульптура після декількох століть майже повного забуття. Образотворче мистецтво романського періоду було майже повністю залежне від релігійних традицій.

Кидається в очі різномасштабність фігур, причому їх розміри залежать від ієрархічної значущості того, хто змальований: так, фігури Христа набагато вищі за фігури ангелів і апостолів; ті, в свою чергу, більше зображень простих смертних.

Для романського мистецтва "характерна відсутність якої-небудь певної програми в розміщенні декоративних мотивів: геометричних, "звіриних", біблійських - вони розташовуються дивним чином. Сфінкси, кентаври, грифони, леви і гарпії мирно уживаються поруч.

Основним матеріалом скульптури був камінь: в Центральній Європі переважно місцевий піщаник, в Італії і деяких інших південних областях - мармур. Бронза, дерево також застосовувалися, але не повсюдно. Витвори з дерева і каменя, не виключаючи монументальної скульптури на фасадах церков, зазвичай розфарбовувалися.

**Скульптури собору Сантьяго де Компостела,
Іспанія**

Статуї Шартрського собору

Скульптури собору в Пітерборо

В області монументального живопису всюди переважала **фреска**, за винятком Італії, де зберігалися і традиції мозаїчного мистецтва. В основному в мистецтві романського періоду панує любов до всього фантастичного, часто похмурого, жахливого. Вона виявляється і у виборі сюжетів, наприклад, в поширеності сцен з циклу трагічних бачень Апокаліпсису.

XII століття - "золоте" століття романського мистецтва, що поширилося по всій Європі. Але в ньому вже зароджувалися багато художніх вирішень нової, готичної епохи.

"Романське мистецтво здається грубим і диким, якщо порівнювати з витонченістю візантійців, але це стиль великого благородства".

"Важким мовчанням" назвав романську архітектуру великий французький скульптор **Огюст Роден**.

Домашнє завдання:

1)Зобрази середньовічний замок-фортецю у романському стилі

або

2)Проаналізувавши інтернет-джерела, створи топ-10 цікавих фактів про Пізанську вежу.

